

41

KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI 4. CİLT

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

41.
KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI
4. CİLT

17-21 HAZİRAN 2019

DİYARBAKIR

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No: 3654/4
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 187/4

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Adil ZME

17-21 Haziran 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen 41. Uluslararası Kazı,
Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, Diyarbakır Dicle niversitesi'nin
katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Kapak ve Uygulama
Başak Kitap

e-ISSN:2667-8845

Kapak Fotoğrafı : Prof. Dr. Vecihi ÖZKAYA
Körtik Tepe Kültürü
Uygarlığın İlk Yetkin Deneyimi

Not : Kazı raporları, dil ve yazım açısından Dr. Adil zme tarafından denetlenmiştir.
Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

Ankara 2019

41. ULUSLARARASI KAZI, ARAşTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE OF 41TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF EXCAVATIONS, SURVEYS AND ARCHAEOMETRY

Prof. Dr. Vecihi ÖZKAYA	Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Celal şİMŞEK	Laodikeia Kazı Başkanı
Prof. Dr. Douglas BAIRD	Boncuklu Höyük Kazı Başkanı
Prof. Dr. Havva İşKAN İşIK	Patara Kazı Başkanı
Doç. Dr. Annalisa POLOSA	Elaiussa Sebaste Kazısı Başkanı
Prof. Dr. Mehmet ÖNAL	Harran Kazı Başkanı
Prof. Dr. Nicholas D. CAHILL	Sardis Kazı Başkanı
Doç. Dr. İrfan YILDIZ	İçkale Artuklu Sarayı Kazı Başkanı
Prof. Dr. Engelbert WINTER	Doliche Kazı Başkanı
Doç. Dr. Erhan ÖZTEPE	Alexandria Troas Kazı Başkanı
Prof. Dr. Marcella FRANGIPANE	Aslantepe Kazı Başkanı
Doç. Dr. Aytaç COşKUN	Zerzevan Kalesi Kazı Başkanı

ULUSLARARASI KAZI, ARAşTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU YAYIN KURALLARI

Göndereceğiniz bildiri metnlerinin aşağıda belirtilen kurallara uygun olarak gönderilmesi, kitabın zamanında basımı ve kaliteli bir yayın hazırlanması açısından önem taşımaktadır. Bildirilerin yazımında kitaptaki sayfa düzeni esas alınarak;

- * Yazıların A4 kağıda, üstten 5.5 cm. alttan 5 cm. soldan 4.5 cm. sağdan 3 cm. lik bir boşluk bırakılarak, 10 punto ile, bir satır aralığı olacak şekilde, Times New Roman fontu ile en fazla 10 sayfa yazılmalı,
- * Başlık 14 punto, büyük harf ve bold olacak şekilde yazılmalı,
- * Bildiri sahiplerinin isimleri başlığın altında, sağ üstte yer almalı, alt alta sıralanmalı ve unvan kullanılmamalı,
- * Metinde ana başlıklar büyük harflerle ve italik, alt başlıklar, baş harfleri büyük ve italik olarak yazılmalı,
- * Metin içinde geçen yabancı sözcük ve terimler, örneğin “in-situ” italik olarak yazılmalı,
- * Metin içinde Milattan Önce gibi çok alışlagelmiş kısaltmalar dışında kısaltma kullanılmamalı, Milattan Önce ve sonra kısaltması: M.Ö., M.S. Erken Tunç Çağı: ETÇ olarak kullanılmalıdır.
- * Bölge adlarının ilk harfleri, aynı şekilde yer, coğrafya ve kurum adlarının ilk harfleri büyük yazılmalıdır. Örneğin: Doğu Anadolu, Yakın Doğu, Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Dicle Nehri, Ankara Üniversitesi, Türk Tarih Kurumu gibi.
- * Ölçü ve ağırlıklar m. cm. mm. lt. gr. şeklinde yazılmalı,
- * Dipnotlar metnin altında ve metin içinde numaraları belirtilerek, 8 puntoda yazılmalı,
- * Dipnot ve kaynakçada (bibliyografya) kitap ve dergi isimleri italik yazılmalı,
- * Harita, çizim ve resimler 15 adetten fazla olmamalı, fotoğraflar JPG veya TIFF olarak gönderilmeli, gönderilen resimlerin çözünürlüğünün en az 300 pixel/inch olmalı,
- * Çizimlere (Çizim: 1), resimlere (Resim: 1), haritalara (Harita: 1) olarak alt yazı yazılmalı ve kesinlikle levha sistemi kullanılmamalı,
- * Yayın için telif anlaşması gerektiren Googleearth gibi görseller kullanılmamalı,
- * Bildirilere, ilk sayfanın altında, dipnotlardan önce bütün yazarların mutlaka isim, unvan, e-mail ve yazışma adresi yazılmalıdır.

Yayınlanacak bildiri sayısının artması, kitapların zamanında basımını güçleştirdiğinden, bildirilerinizin sempozyum sırasında teslim edilmesi ya da en geç 1 Ağustos tarihine kadar, yayinlar@ktb.gov.tr e-mail adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Yayın kurallarına uymayan ve geç gönderilen bildiriler kesinlikle yayınlanmayacaktır.

PUBLICATION INSTRUCTIONS

The papers presented in the International Symposium of Excavations, Surveys and Archaeometry will be published as before.

In order to complete a high-quality print in time, we kindly request you to send the paper texts in the format specified below:

1. Texts should be written in 10 pages on A4 paper, with Times New Roman and 10 type size within a space of 13.5x19 cm. Line spacing should be 10 points.
2. Heading should be written in bold with 14 typesize and with 14 points of line space. Main headings should be written with capitals, sub-headings with lower letters. Both types of headings should be written in italics.
3. Footnotes should be placed at the bottom of the pages, with their numbers indicated in the text. Footnote texts should be written with 8 type size and line space of 8 points.
4. Book and periodical titles in the footnotes and bibliography should be written in italics.
5. Total number of drawings and photos should not exceed 15. Photos should be either in JPG or TIFF format with at least 300 dpi solution and sent in a separate file.
6. Captions should be added to drawings (Drawing:), photos (Photo:), and maps (Map:). Plate system should not be used.
7. Authors must indicate their names, titles and contact information in their papers.
8. Digital text of the paper should be added to the print-out and both texts should be identical. Otherwise the digital version will be considered default.

As sudden accumulation of papers makes it difficult to complete printing in time, papers should either be submitted during the symposium or sent to yayinlar@ktb.gov.tr until the 1st of August.

The papers that fail to comply with those instructions or that are sent after the deadline will not be published on no account.

İÇİNDEKİLER

Özlem ÇEVİK, Osman VURUŞKAN, Burhan GÖZ, Cem ÖZTÜRK Ulucak Höyük 2017-2018 Yılı Kazı Çalışmaları	1
Rafet ÇAVUŞOĞLU, Hanifi BİBER, Hakan YILMAZ, Sinan KILIÇ, İsmail COŞKUN, Cem HAYDAROĞLU Van Çavuştepe Kalesi ve Urartu Nekropolü 2018 Yılı Çalışmaları	17
Recai KARAHAN, Mehmet KULAZ Ahlât Selçuklu Meydan Mezarlığı 2018 Yılı Çalışmaları	31
Roland R.R. SMITH Aphrodisias 2018	45
Rüstem ASLAN 2018 Yılı Troya Kazı Sonuçları	69
Sait BAŞARAN, Stefan KARWIESE, Helmut BRÜCKNER, Anca Christina DAN, Bahar MERGEN, Gülnur KURAP 2018 Yılı Ainos Kazı Çalışmaları	81
Scott BRANTING, Sevil BALTALI TIRPAN, Joseph LEHNER, Dominique LANGIS-BARSETTI, Tuna KALAYCI, Nilüfer YÖNEY, Burak ASİLİSKENDER, Sarah R. GRAFF, Lucas PROCTOR Kerkenes 2018	99
Sema DOĞAN, Ebru Fatma FINDIK, Vera BULGURLU Aziz Nikolaos Kilisesi 2018 Yılı Kazı, Koruma ve Onarım Çalışmaları	117
Serap YAYLALI, Özlem TÜTÜNCÜLER BİRCAN, Yılmaz AKKAN Çakırbeyli-Küçüktepe Höyük 2018 Yılı Kazı Çalışmaları	129
Serdar AYBEK, Burak ARSLAN, Yılmaz BALIM, Umut CANSEVEN Metropolis Arkeolojik Araştırmaları, 2018	151
K. Serdar GİRGİNER, Özlem OYMAN-GİRGİNER, M. Furkan TUFAN, Ayça GERÇEK, Hakan GERÇEK, Erkan DÜNDAR, M. Cem FIRAT 2018 Yılı Tatarlı Höyük Kazıları	171
Sevinç GÜNEL, Nesligül KANBER, Tolga Kaan KIYAK Çine-Tepecik Höyüğü 2018 Yılı Kazıları	185

Soner ÖZEN	
2018 Yılı Kaunos Araştırmaları.....	201
Şahin YILDIRIM	
Tios-Tieion 2018 Yılı Kazı, Restorasyon ve Çevre Düzenleme Çalışmaları.....	219
Şahin YILDIRIM	
Satala 2018 Yılı Kazı Çalışmaları	231
Şengül AYDINGÜN, Şeniz ATİK, Haldun AYDINGÜN, Ülkü KARA, Ayberk ENEZ, Dürdane KAYA	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea) Kazıları 2018 Yılı Çalışmaları	243
Şevket DÖNMEZ, Aslıhan YURTSEVER BEYAZIT, Mona SABA, Salih KAYMAKÇI	
Oluz Höyük Kazısı Onikinci Dönem (2018) Çalışmaları: Değerlendirmeler ve Sonuçlar.....	257
Taner KORKUT, Çilem UYGUN, Bilsen ÖZDEMİR	
Tlos 2018 Kazı Etkinlikleri	277
Timur DEMİR, Makbule EKİCİ	
Yenice Höyük 2018 Ve Tabakalanmaya Yönelik Değerlendirmeler.....	295
İbrahim Tunç SİPAHİ, Öznur OTLU	
2018 Yılı Eskiyapar Kazısı	305
Turan EFE, Murat TÜRKTEKİ, Erkan FİDAN, Fatma ŞAHİN, Sinem TÜRKTEKİ, Deniz SARI	
Küllüoba Kazısı 2018 Yılı Sonuçları	317
Turgut Hacı ZEYREK, Ali Nadir ZEYREK	
Kastabala Kazı Çalışmaları 2018	331
Ümit AYDINOĞLU	
Uzuncaburç/Diocaesarea Antik Kenti Kazısı 2018	345
Vasıf ŞAHOĞLU, Hayat ERKANAL, Ümit ÇAYIR, Ümit GÜNDOĞAN,	
Mustafa İNCİRLİLİ, İrfan TUĞCU, Ramazan GÜLER	
Çeşme-Bağlararası 2018 Yılı Kazı ve Araştırmaları.....	357
Vecihi ÖZKAYA, Feridun S. ŞAHİN	
Körtik Tepe Kültürü Uygarlığın İlk Yetkin Deneyimi.....	375

İZMİR- YEŞİLOVA HÖYÜĞÜ

2016-2018 YILI ÇALIŞMALARI

Zafer DERİN*

Yeşilova Höyüğü 2016 - 2018 yılı kazıları İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ve Bornova Belediyesi'nin verdiği destekle tüm yıl süresince devam eden bir çalışmaya dönüştürülmüştür¹. Çalışmalara yurt içinden ve dışından birçok bilim insanı ve farklı üniversitelerden öğrenciler katılmıştır. Her iki kazı döneminde Bakanlık Temsilcisi olarak görev alan ve katkıda bulunan Mehmet Eneze, Veysel Dağ , Levşa Erdem, Elif Akgül, Yaşar Kepenek , Nur Soyer, Sevim Acarsoy ve Ulaş Göçmen'e teşekkür ederiz.

Yeşilova Höyüğü'ndeki kazı çalışmaları I, II ve VI No'lu alanlarda, yaklaşık 800 m² lik bir alanda sürdürülmüştür. Çalışma programına uygun olarak gerçekleştirilen çalışmalarında Neolitik, Kalkolitik ve Tunç Çağı kültürlerine ilişkin yeni bulgulara ulaşma hedeflenmiştir.

Bu amaçla çalışmaların gerçekleştirildiği ilk alan Yeşilova Höyüğü'nün merkezinde yer alan I No.lu alan olmuştur.

Kazılar I, II ve VI No.lu alanda gerçekleştirilmiştir. Yeşilova Höyüğü tabakaları:

I. Kültür Katı	: Roma (M.Ö. 10-M.S. 290)
II. Kültür Katı	: Tunç Çağı: Erken Tunç Çağı Mezarları
III. Kültür Katı	: Kalkolitik... 1, 2 (M.Ö. 4340-4230)
IV. Kültür Katı (Neolitik)	: 1 a,b,c, 2-8

* Doç. Dr. Zafer DERİN, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü Bornova-İzmir/ TÜRKİYE.

¹ Uzun ve yoğun çalışma temposunda gerçekleşen kazı sezonunda Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne, Kazılar Dairesi Başkanlığı'na, İzmir Arkeoloji Müzesi ve İzmir İl Kültür Müdürlüğü'ne verdikleri destek ve yardımları ekip üyeleri ve öğrencilerimiz; Mehmet Akif Erdem(MA), Arş.Gör. Şahin Menteşe, Mehmet Yurtsever, Yağmur Mercan, Mehtap Ergül, Meryem Kızıl, Merve Mamikoğlu ,(MA.), Yiğit Ersöz, Özgen Çelik (MA) ,Hüseyin Mert, Yük. Mimar Müge Cengiz, Barış İsyel, Bilgehan Demir, Ceren Binici, Eda Kama, Eylül Tuncer, Mehmet Can Ünal, Mısra Yanık, Suzan Yılmaz, Hüseyin Emre'ye çalışmalardaki katkıları nedeniyle teşekkür ederiz.

III. Tabaka (Kalkolitik)

İlk olarak L17c açmasında 17.35-15.75 m. seviyeleri arasında çalışılmıştır. Bu seviyeler arasında yapılan kazı çalışması sonucunda; Neolitiğin geç evrelerinde buluntu yoğunluğunun fazla ve karışık olduğu gözlemlenirken erken evrelerde buluntunun daha az ve daha steril olduğu anlaşılmıştır. Örneğin geç evrelerde Roma, Kalkolitik ve Neolitik Dönem keramik parçaları birlikte bulunurken daha erken evrelerde, tabakaya özgü keramik parçaların arttığı gözlemlenmiştir. Kazı çalışmaları sırasında ele geçen keramik parçaların çoğu amorf niteliğindedir.

I 8a ve K17 d plankaresinde gerçekleştirilen çalışmalarda 16.55 metre seviyesinde yaklaşık 3.00 metre çapındaki bir alanda küllü ve taşlı bir bölüme karşılaşılmış. Bu alan ele geçen kalkolitik keramikler nedeniyle 3 Nolu yapı Kalkolitik döneme verilmiştir. Mekanın Neolitik tabakaların içine kazılarak yapıldığı ve mekan çevresinde Neolitik keramiklerin yoğunlaştığı anlaşılmıştır.

IV. Tabaka (Neolitik)

Yeşilova Höyüğü Neolitik tabakalarını açığa çıkartmak için I, IIa ve IIb alanlarında çalışılmıştır. Yeşilova Höyüğü'nde Neolitik yerleşim II No.lu alanda bir dere yatağıyla iki bölüme ayrılmaktadır. Bu fiziki bölünmeye uygun olarak Neolitik tabakalar kuzeydeki IIa ve güneydeki IIb alanlarında araştırılmıştır. (Çizim: 1, Resim: 1) Neolitik yerleşim içindeki ekonomik ve sosyal yapıyı anlayabilmek, yapıların içinde ve dışındaki yaşam izlerini saptayabilmek amacıyla IIa ve IIb alanlarındaki çalışmalar 4 ayrı plankarede sürdürülmüştür.

Çalışmaların ilk bölümü IIb alanındaki IV1 tabakasına ait mekan dışı alanlarda gerçekleşmiştir. 4 No.lu Mekan'ın doğusunda, avlu kesiminde IV1b tabakasına ait taş temelli 9 No.lu Mekan açığa çıkartılmaya başlanmıştır (Resim: 2). Söz konusu mekan Yeşilova Höyüğü IV1b tabakasında ortaya çıkartılan ikinci yapıdır. Orta ve küçük boy işlenmemiş taşlarla yapılmış düzensiz bir taş temele sahip mekan höyüğün eğimine bağlı olarak kuzeydoğuya doğru yükseklik kazanmıştır. Mekanın taş temel kalınlığı 0.30-0.40 m. kadardır. Ortaya çıkartılan kalıntılardan mekanın 3.10x5.10 m. boyutlarında olduğu saptanmıştır. Mekan tek sıra taş temel üzerine çamur sıvalı dal örgü sistemiyle yapılmış duvarlara sahiptir. 5-10 cm. boyutlarındaki kerpiç blokları düzensiz parçalar halinde 1.00 m. yüksekliğe ulaşmaktadır. Taban kısmen

çukur tabanlı barınaklar gibi taş temel yüzeyinden 10-20 cm. daha derindedir. Mekanın doğusunda dış duvarına bitişik durumda yuvarlak bir ocak ve bir petek şeklinde tandır yer almaktadır. İlk bölüm 0.90x0.60 m. boyutlarında ikinci bölüm ise 0.70x0.70 m. boyutlarındadır. Mekanın bu şekli ile duvarlarının özel olarak parçalandığı ve mekanın içine yığılarak doldurulduğu anlaşılmaktadır. Bu durumu Anadolu'da çanak çömleksiz Neolitik Dönemden itibaren Göbekli, Çayönü, Aşıklı, Çatalhöyük gibi yerleşimlerde de görülen yapıyı gömme geleneğinin Yeşilova Neolitik Dönemdeki bir uygulaması şeklinde görmek mümkündür.

Derenin kuzeyinde yer alan IIa alanında (Resim: 1) 17.75 m. seviyesinden itibaren gerçekleştirilen çalışmalarda IV1 tabakasına ait a,b ve c evreleri ile IV2 tabakasına ait mimari kalıntılar açığa çıkarılmıştır. 5x5 metrelik alanda başlayan çalışmalar, IV1a-c tabakalarını daha geniş bir alanda tespit edebilmek amacıyla, ilerleyen süreç içinde genişletilerek 10x10 metre boyutlarına ulaşmıştır. IV1a ve b katlarına ait belirli bir plan vermeyen taş kalıntılar tespit edilmiştir. K10c açmasında yapılan çalışmalar sırasında IV1c tabakasındaki bir mekana ait taş temel kalıntıları, ocak ve aynı tabakaya ait bir fırın açığa çıkarılmıştır (Çizim: 2). 17.74 m. seviyesinde kuzey kesit önünde 1.15x0.70 m. boyutlarında oval planlı taş döşemenin de bir fırın tabanı olduğu düşünülmektedir.

IV1c ve 2 tabakasına ait plan vermeyen bazı mimari kalıntılar IIa alanının güney yarısında açığa çıkarılmıştır. Açmanın güneybatısında IV.1c tabakasına ait 1.93x0,35 m. boyutlarında bir taş duvar tespit edilmiş, söz konusu taş duvarın yapımında devşirme olarak öğütme taşlarının kullanılmıştır. Duvar güneybatıya, dere tarafına doğru eğimli olarak yapılmıştır. Dereye ait çakıl taşlı ve milli toprağın duvarın güneyinde yoğunlaştığı, kuzey kesiminde bulunmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla bu duvar ve sahip olduğu yapının kuzey tarafta yer alan dere taşkınları sonucunda işlevini yitirdiği anlaşılmaktadır.

IV2 tabakasında oval formda dört yapı kalıntısı açığa çıkarılmıştır. M10, M11, M12, M13, (Resim: 3, Çizim: 2). 1.50, 1.90 ve 2.00 metre çapındaki yuvarlak mekanların birbirlerine bitişik durumda inşa edildikleri ve 0.30 m. kalınlığında taş temele sahip oldukları anlaşılmıştır. Üst yapısının ağaç ve çamur kullanılarak yapıldığı düşünülen mekanlardan M10'un içinde 16.30 m. seviyesinde, sıkıştırılmış yanmış çamurdan tabanı olan bir ocak tespit edilmiştir. Ocak tabanın altının ise küçük çakıl taşlarıyla doldurulduğu anlaşılmıştır. M12, içerisinde bilek taşları ve yarı işlenmiş kemiklerin bulunduğu bir kemik işliğine sahiptir. Yaklaşık bir metre çapındaki bir alanda kemiklerin yanısıra,

kemik işlemeye yarayan taş aletlerde bulunmuştur. Bunlardan biri ortasında kanal şeklinde boşluklar olan bilek taşları önemlidir. Bezemeli erken örnekleri Körtik Tepe’de ortaya çıkarılan bu tür aletlerin benzerlerine İzmir’de Ulucak ve Çukuriçi Höyük’te rastlanmıştır². Çoğunlukla pedestal olarak adlandırılan bu aletin ortasında, bileme sırasında sürtünmeden kaynaklanan bir kanal yeralır. Bu mekan içinde ayrıca serpantin türü taşlarla yapılmış aletler de bulunmuştur. (Resim.4)

M10 a plankaresi içinde yer alan 15 No.lu Mekan’ın bir bölümü açığa çıkarılmıştır. Söz konusu bu yapı kuzey güney doğrultuda 2.00 m. uzunluğundadır. Bununla birlikte güney bitim noktasından doğuya doğru yine tek sıra kerpiç bloğun yüzeyinin sıvanmasıyla 1.15 m.lik bir pise duvar örgüsü inşa edilmiştir. Mekanın güneyinde çamur sıvalı dal örgü sistemiyle yapılmış bir hücre yer almaktadır. Tabanı çamur sıvalı bu bölümün depo alanı olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Pise tekniğinde, tek sıra kerpiç kullanılarak oluşturulmuş duvar örgüsü içerisinde günlük kullanıma ait çanak çömlek parçalara ve delici kesici aletlere rastlanması, bu alanın domestik amaçlı kullanımını ortaya koymuştur.

15 numaralı mekânın güneyinde, M 10b plankaresindeki kerpiç blokları ile doldurulmuş bir başka mekan yer alır. Taş temelli ve üzeri dökme kerpiçle yapılan dörtgen planlı yapı 16 No.lu Mekan olarak adlandırılmıştır (Çizim: 2). Bu alanda gerçekleştirilen çalışmalarda, alanın batısında bulunan at nalı biçimli öğütme alanı ve yuvarlak planlı fırın yapısını da içerisine alan bir mekan ortaya çıkarılmıştır.

L 10d ve L 10c plankareleri arasında kalan bu fırın yapısının 0.52 m. uzunluğunda ve yaklaşık 0.60 m. genişliğinde olduğu saptanmıştır. Bu fırın yapısının alt tarafına 5-10 cm. arasında boyutlarda taş döşenerek oval bir plan verildiği, bu taşların üzerine de ince bir çakıtaşı dolgunun atılarak yüzeyin sıvandığı ve düz bir zemin oluşturulduğu anlaşılmıştır.

Söz konusu çalışmalarda batıdaki duvarın kısmen tahrip olsa da düzgün dere taşları ve kerpiç bloklarından inşa edildiği gözlemlenmiştir. Toplamda 4.43 m. uzunluğa ve 0.50 m. genişliğe sahip duvarın güneyden dönüş yapı-

² V.Özkaya, A.Coşkun, “Körtik Tepe”, *The Neolithic in Turkey, New Excavations & New Research, The Tigris Basin*, Eds. M.Özdoğan-N.Başgelen-P.Kuniholm, Archaeology-Art Publications, İstanbul 2011, 124, fig.26, B. Horejs, B. Milic, F. Ostmann, U. Thanheiser, B. Weninger, A. Galik, “The Aegean in the Early 7th Millennium BC: Maritime Networks and Colonization”, *J World Prehist* (2015) 28, 314, fig.11,

rak doğuya doğru başka bir duvarla bağlandığı anlaşılmıştır. Bahsi geçen bu güneydeki duvar ise çift sıra büyük boyutlu taşlar kullanılarak inşa edilmiş, 4.60 m. uzunluğa ve 0.50 m. genişliğe ulaşmıştır. Bu güneydeki duvarın bir kısmı kesit altında kaldığı için duvarın net sınırları henüz belirlenememiştir. Ayrıca alan içerisinde öğütme bölümü ve fırının doğusunda merkeze yakın bir konumda ahşap dikme taşına rastlanması bu mekanın çatısının ağaç direklerle desteklendiğini ortaya koymuştur.

IV.1a evresine tarihlendirilen 1, 2 ve 3 numaralı yapıların hemen altında, 2018 yılı kazıları kapsamında yeni mekânlar tespit edilmiş. Söz konusu mekânlardan biri de 19 No.lu Mekân'dır (Çizim: 2). 2 ve 3 numaralı mekânların güneyinde ve yaklaşık 0.10 m.lik bir seviye farkı ile açığa çıkarılan mekân, üst evredeki mekânlar gibi taş temelli ve dikdörtgen yapıda inşa edilmiştir. Sadece iki duvarı ortaya çıkarılan duvarın kuzey ve batı duvarları kesit altında kaldıkları için mekânın ana hatları ve boyutları hakkında fikir sahibi olunamamıştır.

Mekânın doğu duvarı tespit edildiği kadarıyla 3.85 m. uzunluğunda ve 0.50 m. kalınlığındadır. Güney duvarı 2.15 m. uzunluğa ve 0.50 m. genişliğe sahiptir. Detaylı olarak yapı incelendiğinde mekânın iki kullanım evresi geçirdiği gözlemlenmiştir. Mekân duvarlarının tespit edilmesi sonrası mekân içi detaylı olarak kazılmıştır. Yapılan çalışmalarda 17.05 m. seviyesinde alanın kuzeyinde yuvarlak planlı kerpiç sıvalı bir ocağa ait izler ve bu ocağın hemen yanında yaklaşık olarak 2 m²lik yayılım gösteren küçük taş döşeli bir taban ortaya çıkarılmıştır. Söz konusu taş döşeli taban yapısının alanın güneye doğru tahrip olduğu gözlemlenmiştir.

Mekanın güneyinde 16.77 m. seviyesinde büyük bir öğütme taşı ve bu öğütme yaşı yanında iki adet kırık ve tabana oturmuş durumda çömlek parçalarına rastlanılmıştır. Bunların da bir mekâna ait taban yapısı üzerinde var oldukları öngörülerek söz konusu alan, aynı mekân içerisinde ikinci bir kullanım evresine sahip şeklinde yorumlanmıştır. Bu sonuçla alanda iki farklı kullanım evresi tespit edilmiş, ilk kullanımı öğütme taşı ve yanında iki adet çömleğin oturduğu 16.77m. seviyesindeki taban, ikinci kullanım evresi ise 17.05 m. seviyesinde tespit edilen yuvarlak planlı ocak izi ve yaklaşık olarak 2 m² lik yayılım gösteren küçük taş döşeli taban olarak tanımlanmıştır.

Yeşilova Neolitik Dönem mimarileri içerisinde IV.1b evresine ait yapıların hemen 10cm altında neredeyse bu mekânlar ile iç içe girmiş yeni yapılar da ortaya çıkarılmıştır. IV.1c tabakasına ait 17 ve 18 no'lu mekânlar olarak tanımladığımız bu mekânlardan 18 Numaralı Mekân büyük oranda tahrip

olmuş durumdadır. Mekân IV.1b evresine ait 15 ve 16 numaralı mekânların hemen altında 17 numaralı mekânın güneybatısında yer alır.

2018 kazıları çerçevesinde ortaya çıkartılan bir diğer mekân da 17 No.lu Mekân'dır. Söz konusu mekân geçmiş yıllarda tespit edilen IV.1a evresine ait 1-2 numaralı mekânların güneyinde yaklaşık olarak 0.10 m. altta tespit edilmiştir. Bununla birlikte bu yıl ortaya çıkarılan IV.1b evresine ait 19 numaralı mekânın doğusunda, 15 ve 18 numaralı mekânların batısında karşımıza çıkar. Her ne kadar bu mekânların tam arasında tespit edilse de onlardan daha erken bir tarihte kullanım gördüğü ve tıpkı 19 numaralı mekân gibi iki kullanım evresi olduğu düşünülmektedir. 17.70 m.de tek sıra taştan örülmüş duvarları olan mekanın temel genişliği 0.90-1.00 m. kadardır. Doğu batı doğrultuda yerleştirilmiş bu taş bloklarının yaklaşık olarak 5.50 m. uzunluğunda olduğu saptanmıştır. Bu duvarın taştan olması çalışmaların daha ayrıntılı yapılmasına neden olmuş, ilerleyen zaman diliminde bu duvarın üst üste 8 sıradan oluşan taş sırasına sahip olduğu ve duvarın güneye doğru yıkıldığı anlaşılmıştır. Mekanın güney duvar üzerinde 1.00 m.lik kapı girişi vardır.

IV.2 evresinde 2018 yılı çalışmalarında aynı alanda 20 No.lu Mekân açığa çıkartılmıştır. Söz konusu mekân IV.1c ve IV.2. evrelerinde ortak kullanım gören 17 numaralı mekânın güneydoğusunda, IV.1c evresine ait 18 numaralı mekânın altında tespit edilmiştir. 20 No.lu mekânın duvar yapım tekniği farklı özelliktedir. Duvarda kırık kerpiç parçaları ve taşlar birlikte kullanılmıştır. Mekânın batı duvarı 4.25 m. uzunluğunda ve 0.50 m. genişliğindedir. Mekânın kuzey duvarı ise 3.86 m. uzunluğundadır ve 0.50 m. genişliğe sahiptir. Mekânın doğu duvarı ve güney duvarı açma kesitinde kaldıkları için mekânın boyutu hakkında net veriler söylenememektedir.

20 numaralı mekânın her ne kadar kesin sınırlarına ulaşılmasa da mekânın kuzey duvarının hemen yanında kesit içerisinde kalması sebebiyle net verilere ulaşamadığımız bir yapı daha mevcuttur. Söz konusu 16.60 metre seviyesindeki 21 No.lu Yapı'nın kuzey duvarı 3.14 m. uzunluğunda olup, kalınlığı 1.00 metredir.

2016-18 yıllarında Yeşilova Höyüğü I. No.lu alan içinde K17, L17, M17 ve L16 plankarelerinde çalışılmıştır. K17 ve L16 plankarelerinde Kalkolitik Dönem tabakaları ağırlıklı olarak ortaya çıkartılırken, M17 plankaresi Neolitik tabakaları ile ön plana çıkmaktadır. Bu alandaki çalışmada Neolitik IV-1-2-3 tabakalarında ele geçirilen buluntular diğer açmalarda ele geçirilen genel buluntularla yoğunluk açısından benzerlik gösterirken, kırmızı astarlı keramiklerin, basit ağız kenarlı içe dönük ve s profilleri çoğunlukta olduğu

görülmüştür. K17d açmasında, özellikle Neolitik IV-4 tabakasından itibaren hayvan kemiklerinde, obsidyen ve çakmaktaşı aletlerde artış tespit edilmiştir. Ayrıca alanda az da olsa deniz hayvan kabukları da ele geçirilmiştir. Özellikle erken tabakalarda ele geçirilen yivli ve dikenli d.h.k'larının kültür toprağının aşırı nemli olmasından dolayı dağıldığı gözlemlenmiştir.

Höyüğün kuzeyinde I No.lu alanda sürdürülen çalışmalar sırasında Neolitik erken katları kazılmıştır. Özellikle M17 plankaresindek çalışmalar sırasında IV.4 ve 5 tabakaların bir bölümü açığa çıkartılmıştır. IV-4 evresini kapsayan seviyeler (16.85-16.70 m.) arasında üst evrelerde olduğu gibi yoğun miktarda keramik ele geçirilmiştir. Ele geçirilen keramikler çoğunlukla açık kırmızı, turuncu ve koyu gri astarlıdır. Çoğunluğu amorf parçalardan oluşan keramikler arasında basit ağız kenarları, pervaz ağız kenarları, basit kulp, mahmuzlu kulp, mantar başlı kulp gibi profil veren parçalarda bulunmaktadır.

IV-5 evrede bulunan keramik parçalarının da karışık olduğu gözlemlenmiştir. Alandan az miktarda deniz- hayvan kabuğu, kemik ve yontmataş da ele geçirilmiştir. IV.5 tabakasındaki çalışmalarda M17a açmasında 16.45 m. seviyesinde 0,40 m. genişliğinde taş sırası ile karşılaşmıştır. Çalışmalara taş sırasının takibi ile devam edilmiş ve bunun sonucunda taş sırasının yuvarlak planlı bir mekâna ait duvar olduğu anlaşılmıştır. IV.5 tabakasındaki 3,30 m. çapındaki bu yapı " 14 No.lu Mekân " olarak adlandırılmıştır (Resim: 6). Kısmen kazıldığı için taban üstündeki mekan içi bulgulara dair çok az eserle karşılaşmıştır.

IIa ve IIb alanlarında sürdürülen çalışmalardan ele geçen yanmış ağaç örnekleri, radyokarbon analizi için Amerika'da BETA Laboratuvarı'na gönderilmiş, radyokarbon analizleri sonucunda IV1a tabakasından M.Ö. 5975-5945/5920-5740, IV1c tabakasından M.Ö. 5985-5765 ve IV2 tabakasından ise M.Ö. 6020-5890 ve M.Ö. 6010-5895 tarihleri elde edilmiştir. Elde edilen bu tarihler Neolitik tabakalarla ilgili daha önceki tespitlerimizi bir kez daha doğrulamıştır. Geç Neolitik olarak adlandırdığımız söz konusu tabakalardan elde edilen tarihler keramikler ve diğer buluntular ile de desteklemektedir.

KÜÇÜK BULUNTU

Yeşilova Höyüğü 2016-2018 yılı çalışmalarında taş, pişmiş toprak, kemik buluntular ele geçirilmiştir.

IV.1 tabakasından pişmiş toprak eserler içinde figürün parçalarına rastlanmıştır. Ayrıca keramik üzerinde geniş kalçalı, iri gövdeli yapısıyla kadın

betimlemeleri de saptanmıştır. Pişmiş toprak eserler içinde kuşkusuz dikkati çeken iki buluntu, pindatera olarak da adlandırılan iki yuvarlak mühürdür. Önceki yıllardan da benzerini gördüğümüz mühürlerden güneş şeklindeki büyük olanı 5 cm. çapıyla dikkati çeker. IV1 tabakasında ele geçirilen ikinci mühür labirent baskı yüzlüdür (Resim: 5). Yeşilova'nın Neolitik Dönem son katlarında rastlanan eser gruplarında birini oluşturur. Yeşilova Höyüğü IV.5. kat buluntuları arasında pişmiş toprak ev modeli ve bir ayı figürini de önemli buluntular arasında yer alır.

Kemik alet açısından olaya yaklaşıldığında büyük ve küçükbaş hayvanlara ait kemiklerin işlendiği gözlemlenmektedir. Özellikle kemik "mablaklar" günlük kullanım ürünleri olarak IV.1 tabakasında ele geçirilmiştir.

Kavkılar çok sayıda ele geçirilen besin ürünlerden biridir. Hemen hemen her ev içinde oldukça fazla sayıda deniz kabuğuna rastlanılması, günlük tüketim maddelerinde besin endüstrisinde deniz ürünlerinin ne kadar önemli olduğuna vurgu yapar. Bunlara ek olarak ele geçen balık kemikleri dönem açısından son derece önemlidir. Yapılan analizeler sonucu "çipura" türünde bir balığa ait olan kafatası parçası Neolitik Dönem toplumlarında balık tüketiminde tercih edilen ürünlerden birinin öğrenilmesine yol açmıştır.

Yeşilova Höyüğü Neolitik Dönem tabakalarında kırmızı asarlı mallar ile birlikte IV.1c evresinden itibaren ele geçirilen devetüyü mallar keramik özelliklerini yansıtır. Üretim açısından oldukça iyi pişirilmiş ve perdahlanmış örneklerin yanı sıra kötü pişirilme nedeniyle kolay dağılabilen parçaların da varlığı bilinmektedir. Kum taşı ve kireç katkısına rastlanılmakla birlikte mika kullanımı yoktur. Form repertuarı bakımından basit ağız kenarlı "S" Profilli çömlekler en yaygın tiptir. Basit ağız kenarlı, dışa çekik ağız kenarlı ve pervaz ağız kenarlı üretimler en yağın form tipolojisini oluşturur. Çömlek formunda dar ve uzun boyunlu kaplar bulunmuştur. Dip kısmında ise düz dip en yaygın form olmakla birlikte az sayıda halka dip karışımına çıkar. Gövde üzerlerinde farklı boyutlarda dikine tünel delikli tutamaklar yaygındır. Keramikler dışında kesiciler, kazıyıcılar ve dilgiler yontmataş aletler yoğundur.

VI NO.LU ALAN -YASSITEPE

Yeşilova Höyüğü kazı çalışmalarının bir bölümü VI No.lu Alan Yassitepe'de gerçekleştirilmiştir. VI No.lu Alan'daki çalışmalar I. No.lu Alan'da olduğu gibi kazıları ön hazırlık ve kazı aşamaları olmak üzere iki farklı süreci kapsamıştır. Yassitepe Höyüğü kültür tabakaları:

I. Kültür Katı :Roma

II. Kültür Katı: Tunç ağ A. Orta Tunç ağ B. Erken Tunç ağ 1, 2,3,4,5,6,7,8
(M .2880-2830/ 3020-2900)

III. Kültür Katı : Kalkolitik (Orta) 1, (Erken) 2

IV. Kültür Katı :Neolitik (Geç ?)

I. TABAKA (Geç Roma-Bizans)

Kazı alışmaları sırasında keramik buluntuları dışında bu tabakayı karakterize edecek herhangi bir mimari ögenin izine rastlanılmamıştır. Bu durum Yassitepe'nin bu dönemine ait yapılarının yakın zamana kadar süren tarım faaliyetleri nedeniyle tıraşlanmış olmasıyla açıklanabilir. Nitekim kazılan alanlarda asma köklerine rastlanması bu durumu doğrular niteliktedir.

Bu tabakalarda ele geçirilen keramikler içinde Roma, Bizans ve Selçuklu Dönemine ait parçalar da tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak ele geçirilen gold wash ware keramik parçasından yola çıkarak Demir ağa ilişkin verilerin de dikkate alınması gerektiği anlaşılmıştır.

II. TABAKA(Tunç ağlar)

Yassitepe'de II. Tabakaya ait verilerin iki farklı dönemi yansıttığı görülür. Orta Tunç ve Erken Tunç ağ I olmak üzere tanımlaması yapılan evrelerde Orta Tunç ağına ait veriler IIA şeklinde belirlenmiş iken, Erken Tunç ağ verileri IIB olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanında eski mekânların devamı niteliğinde olan yerlerin kazılması sonrası bazı mekanların iki veya üç evreli tabanlara sahip olduğu anlaşılmıştır.

IIA evresi (Orta Tunç ağ)

K13a plankaresi Orta Tunç ağ verilerinin elde edildiği alanlardan biridir. Yassitepenin konumu düşünüldüğünde alanın doğusunda, modern yerleşim alanlarının yakınında yer alır. Bu alanda 18.60 m. seviyesinden itibaren 5x5m² lik bir plankare oluşturularak çalışmalara başlanılmıştır. Yüzey toprağının kaldırılmasından sonra II. Kat mimarisine 17.38 m. seviyesinde ulaşılabilmıştir (izim: 4, Resim: 7).

J11b-d ve J10a-c plankareleri Yassitepe'nin güneydoğusunda çalışılan alanlardır. 5x5m² boyutlarında oluşturulan kazı sınırları içerisinde yürütülen faaliyetlerde Yassitepe Orta Tunç ağının iki mimari evresi tespit edil-

miştir. En geç evre olan IIA1'de 18.00 m. seviyesinde, 3.50 m. uzunluğunda 0.50 m. genişliğinde bir duvar açığa çıkarılmıştır. Bu duvarın merkezine yakın bir bölümde yaklaşık olarak 1 m. uzunluğunda başka bir duvar ile mekân ikiye bölünmüştür. Söz konusu duvarın inşasında 0.15-0.20 m. boyutlarında taşlar kullanılmıştır. Bu 3.50 m.lik duvarın karşı tarafında ise 1.50 m. uzunluğunda 0.50 m. genişliğinde başka bir duvar tespit edilmiştir. Taram tahribatı nedeniyle mekânın tamamına ulaşamamıştır. IIA2 evresine ait duvarlar (17.50 m.) kuzey güney doğrultuda 5.50 m. uzunluğunda 0.50 m. genişliğindedir.

Mimari dışında Orta Tunç Çağı verilerinin arasında gırşaklar ve ağırlık aletleri en çok ele geçirilen buluntu türleri olarak dikkati çeker. Ele geçirilen keramiklerde yoğunlukla kahverengi, kırmızımsı kahverengi, devetüyü rengi ve gri tonları hâkimdir. Astar uygulamasında hamur rengiyle benzeşen astar renkleri kullanılmıştır. Derin kâseler, sığ kâseler, omurgalı-omurgasız çanak çömlekler, "s" profilli çanaklar tanımlanabilen formlar arasındadır.

IIB Evresi (Erken Tunç Çağı)

VI No.lu Alan Yassitepe'deki çalışmalarda öncelikle 2010 yılından itibaren süregelen kazılarda, alanının kuzeyinde ortaya çıkarılan kompleks mimariye ait 12 mekanın detaylı araştırılması ve bu doğrultuda bazı mekanların ilk taban seviyelerine kadar kazılması olmuştur. Bu amaçlar doğrultusunda 5, 6, 8 ve 9 numaralı mekânlar içinde çalışılmıştır (Çizim: 3).

IIB1 Evresi

13 Numaralı Mekân

17.05 m. seviyesinde kuzey güney doğrultuda 4.35 m. uzunluğunda, 0.70 m. genişliğinde açmanın boyunca uzanan bir duvar tespit edilmiştir. Söz konusu yapı kalıntısı 13 No.lu Mekan olarak adlandırılmıştır. Mekan duvarlarında 10-15 cm. arasında değişen küçük boyutlu taşlar ile 20-30 cm. arasında boyutlara sahip büyük boyutlu taşlar kullanılmıştır. Nasıl bir mimarinin parçası olduğu anlaşılamayan duvarın güneydoğu köşesinde 1m² alana yayılmış deniz kabuklu bir bölüm tespit edilmiştir. Bu deniz kabuklarının 5-10 cm. arasında boyutlara sahip büyük boyutlu oldukları gözlemlenmiştir. Literatürde *Ostrea edulis* (European oyster) Avrupa İstiridyesi ve *Cerastoderma glaucum* (Lagoon cockle) lagün kum midyesi olarak tanımlanan bu deniz kabuklarının yoğun olduğu öngörülmüştür.

IIB2 Evresi

Bu evreye ait sonuçlar F-G-H ve K alanlarından elde edilmiştir.

5 Numaralı Mekân

17.80 m. seviyesiyle birlikte kazısı yapılmaya başlanan mekân içinde 17.55 m. seviyesinde, 1.65x1.35 m. boyutlarında dikdörtgen planlı, tabanı keramik döşeli bir fırın açığa çıkarılmıştır. Fırının günümüze üst kısmı ulaşmamıştır. Fırın üzerinde çakmaktaşı aletler, minyatür taş baltalar açığa çıkarılırken, fırının arkasında bir köşeye bilinçli bir şekilde istiflendiği düşünülen deniz kabukları ile birlikte fırın çevresinde çok sayıda farklı nitelikte mutfak kapları ele geçirilmiştir. Ele geçirilen buluntulardan hareketle bu fırın alanının işlik alanı olarak kullanılmış olabileceği öngörülmüştür. Bunların dışında 17.35 m. seviyesinde mekânın kuzeyine doğru yayıldığı gözlemlenen beyaz kireç sıvalı bir taban açığa çıkartılmıştır. Bahsi geçen tabanın mekânın en erken kullanım gören evresine ait olduğu anlaşılmıştır.

5 No.lu Mekan'ın içinde kuzey duvarına birleşik durumda kerpiçlerle yapılmış ve yoğun yangın geçirmiş bir kalıntı ile karşılaşmıştır. (H16d) yer alan bu yapının keramik fırını olduğu anlaşılmıştır (Çizim: 3, Resim: 8). 5 No.lu mekânın kuzey duvarına yapılan, doğusu ve batısı ise iki kısa duvar ile sınırlanan fırın, kerpiçten bir duvarla iki bölmeye ayrılmaktadır. Batısı 1.4x1m., doğusu 0,8x1.04 m.dir. Kerpiç blokların boyutları ise 44x22, 44x30, 44x45 ve 50x28 cm.dir. İçi orta boy taşlarla ve yangın sonucunda pişmiş kil topaklar ve kil plakalar ile doludur. 5 No.lu Mekân içinde, alanın doğusunda daha önce tespit edilmiş olan yatık durumdaki *pithos*un içi ve çevresi temizlenmiştir. Söz konusu *pithos*un olasılıkla keramik üretiminde ihtiyaç duyulan suyu depolamak için kullanıldığı ve yangın sırasında yan yatarak devrildiği düşünülmektedir.

6 Numaralı Mekân

18.00 m. seviyesinden itibaren kazısına başlanılan mekânın iç kısmında 17.50 m. seviyesinde çakıltaşı döşeli bir tabana rastlanılmıştır. Bu tabanın yer yer tahrip olsa da açma genelinde takip edilebildiği gözlemlenmiştir. Mekânın ortasında doğu batı doğrultulu mekânın duvarları ile farklı yönde ilerleyen üç duvar sırası tespit edilmiştir. Söz konu mekân içerisinde günlük keramik parçalarına, mekânın güneydoğusunda ağırşak parçaları ile birlikte bir adet pişmiş toprak figürün ele geçirilmiştir.

8 Numaralı Mekân

Bu mekâna ait çalışmalar mekânın güneybatısında gerçekleştirilmiştir. 18.00 m. seviyesiyle birlikte kazısına başlanan mekân içerisinde 17.56 m. seviyesinde taban düzlemine ulaşılmıştır. Mekânın kuzey duvarında kare planlı bir fırın tespit edilmiştir. Fırının içinde küçük boyutlu kaplara, yanında ise büyük boyutlu bir depolama küpüne rastlanılmıştır.

Mekânın kuzeydoğu köşesinde bir alan üzerinde yoğun miktarda deniz kabukları ele geçirilmiştir. Bu deniz kabuklarının bu alana depolandığı anlaşılmaktadır.

Mekânın güneybatısında 1m² lik bir bölümde ağırlık, sürtme taşı ve perdah taşlarına ait toplu bir buluntu grubu ortaya çıkarılmıştır. Söz konusu yer işlik alanı olarak değerlendirilmiştir. Mekân genelinde ise farklı boyut ve formlarda günlük kullanıma ait kaplar ele geçtiği gibi, yoğun miktarda keramik kırıklarına rastlanılmıştır.

Mekân içerisindeki derinleşme faaliyetlerinde 17.52 m. seviyesinde beyaz bir tabanın mekân geneline yayıldığı gözlemlenmiştir. Söz konusu zemin üzerinde günlük kullanıma ait kaplar açığa çıkarıldığı gibi, çok sayıda kırık keramik parçasına da rastlanılmıştır. 17.45 m. seviyesinde yanık bir tabana rastlanılmıştır. Söz konusu yanık tabanın mekânın batısına doğru, bir başka deyişle G16d plankaresine doğru yayıldığı gözlemlenmiştir. Bu yanık taban üzerinde de keramik parçalarının yanı sıra tüm kaplar ele geçmiştir.

8 numaralı mekânın batı uzantısı G16d plankaresinde açığa çıkartılmıştır. Mekânın batıya doğru uzandığı ve böylece ara bölme olmaksızın doğu-batı doğrultusunda boyutunun 15.78 metreye ulaştığı anlaşılmıştır. Mekan kuzeydoğuda 2.56 m. güneybatıda 4.90 m. genişliğinde olup yelpaze (trapez) biçimli bir kurgulamanın varlığına işaret eder.

9 Numaralı Mekân

18.00 m. seviyesiyle birlikte çalışmalara başlanılan 9 numaralı mekân içerisinde 17.65 m. seviyesinde taban düzlemine ulaşılmıştır. Mekânın kuzeybatı köşesinde yaklaşık olarak 1m² lik yayılım alanı gösteren yanık bir bölüm tespit edilmiştir. Bu bölüm üzerinde keramik parçalarının yanı sıra toplu bir biçimde ağırşaklar ele geçirilmiştir. Söz konusu alanın dokumayla alakalı bir işlik alanı olduğu üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Bunun dışında mekânın güney köşesinde kerpiç döküntülerine ve büyük boyutlu taş kütlelerine rastlanılmıştır. Olasılıkla bu döküntüler taş duvarlara ait yıkılmış bölümleri olmalıdır.

14 Numaralı Mekân

K13a plankaresinde Erken Tunç Çağı I dönemi IIB1 Evresine ait duvarının altında, sadece kapı girişi ve doğu duvarı tespit edilebilen, kuzey güney doğrultuda inşa edilmiş, diğer yapılar gibi ince uzun evler şeklinde planlanmıştır. Yassıtepe ETÇ yerleşiminin kuzeydeki M10 ve M11 mekanları gibi güneyde yön değiştirdiği bölümde yer alır. Mekan bu kata ait mekanlara göre 1.20 metre daha derinde ortaya çıkartılmıştır. Bu durum höyükteki eğimin güneydoğuya doğru arttığını göstermektedir. 14 numaralı mekânın doğu duvarının 4.42 m. uzunluğunda, kapı girişlerine ait açıklığın 0.80 m. olduğu anlaşılmaktadır. Mekânın içinde 2 m. çapında yayılım gösteren kerpiç bloklular ve yanık ahşap kalıntılarını içeren bir tabakaya rastlanılmıştır. Bu yangın kalıntıları tavan örtüsüne ait olmalıdır (Çizim: 3).

Mekân içi buluntulara bakıldığında tüm ya da tüme yakın kapların yanı sıra, çok sayıda kırık keramik parçası ele geçmiştir. Mekânın kapı girişindeki ögütme taşı ve günlük kullanıma ait mutfak kaplarından yola çıkarak bu mekânın domestik nitelikte kullanıldığını söylemek mümkündür.

Sur Duvarı

Erken Tunç Çağı I'e tarihlendirilen ve çeşitli evrelerde izlerine rastladığımız domestik yapıların güneybatısında 0.50 m., 0.60 m. boyutlarında iri taşların kullanıldığı büyük bir duvar açığa çıkartılmıştır (Çizim: 3, Resim: 10). 9.50 m. uzunluğunda, 6.00 m. genişliğindeki duvarda dış kısımlarına büyük boyutlu taşlar kullanılırken iç kısımda 0.20, 0.30 m. arasında değişen boyutlarda taşlar kullanılarak dolgu yapılmıştır. Duvardan günümüze üst üste 4 taş sırası ulaşabilmiştir.

IIB3 Evresi

Bu tabakaya ait duvar kalıntıları 6, 8 ve 9 No.lu mekânların tabanları altında kısa duvarlar şeklinde ortaya çıkarılmıştır. Erken Tunç Çağının erken evrelerini ve Kalkolitik süreci anlayabilmek amacıyla alanın kuzeyinde mimari kalıntıların bulunmadığı H19a açmasında çalışılmıştır (Çizim: 3). Söz konusu açma bu sene sondaj niteliğinde dikey düzlemde kazılmıştır.

H19a açmasında döküntü taşlar haricinde mimari bütünlük sağlayan yapılara rastlanmamış. Mimari kalıntılar açma sınırlarında kesitlerde tespit edilebilmiştir. Bu yüzden alanın tabakalandırılmasında açma kesitinden izlenen veriler, taban olabilecek beyaz sıvalı alanlar, ele geçirilen keramiklerin az da

olsa formundaki ve niteliğindeki değişimler dikkate alınmıştır. Açmada çok az mimari verinin tespit edilmesi, ayrıca aralarında yaklaşık 50 cm. seviye farkı bulunan hocker pozisyonunda iki gömünün açığa çıkarılması (Resim: 11) söz konusu açmanın bulunduğu alanın, yerleşim amacıyla kullanılmadığını düşündürmektedir. Açığa çıkarılan iskeletlerde yön birliği yoktur. Birinin kafası kuzeye ayakları güneye bakarken, diğerinin kafası güneye ayakları kuzeye bakmaktadır. Bu gömüler dışında bir çömlek içinde bebek iskeleti tespit edilmiştir. Çömleğin ağız kısmı biri öğütme taşı olmak üzere iki taş ile kapatılmıştır.

Buluntular

Kazı sezonu boyunca Erken Tunç Çağ I verilerinin tespit edildiği IIB tabakasından çok sayıda ve farklı niteliklerde buluntu grubuyla karşılaşmıştır. Buluntuların çoğunluğunu ağırşak ve çakmaktaşı mikrolit aletlerin oluşturduğu tespit edilirken, az sayıda kemik, mermer ve metal örnekler Yassitepe Erken Tunç Çağ I yaşantısını değerlendirmemize olanak tanımıştır.

Yassitepe Erken Tunç Çağ I 5. 6. 8. 9 ve 13 No.lu mekânlarında çeşitli form ve boyutlarda kap türleri ile karşılaşmıştır. Günlük kullanıma ait mutfak kaplarının yanı sıra büyük depolama kapları (*pithos*-küp) ve özel işlevli kaplar üzerinde durulabilir. Genel hatlarıyla bakıldığında, Gaga ağızlı şerit kulplu testiler, testiler, sığ çömlekler, üçayaklı boynuz çıkıntılı çömlekler, yatay tünel delikli tutamaklara sahip tabaklar, *pyxis*ler, *askos*lar, çift kulplu çömlekler ve kapaklar tanımlanabilen form gruplarını oluşturur (Resim: 9).

Çömlekler kısa boyunludur ve ayaklı, ayaksız örnekleri ile karşılaşılır. Üçayaklı olan formlarda kulplar gövde üzerinden çıkar, ağız kısmında son bulur. Bazı örneklerde içe kalınlaştırılmış ağız kenarları dikkati çeker. Boynuz çıkıntılı çömleklerde yatay tünel delikli tutamak yapıldığı gibi, buna ek olarak ağız kısmında yatay tünel delik uygulamasına da gidildiği görülür. Kaplar içinde çift kulplu tankartlar yaygındır. İlk kez bu yıl 8 No.lu Mekan içinde gaga ağızlı akıtacaklı tiplerine de rastlanılmıştır.

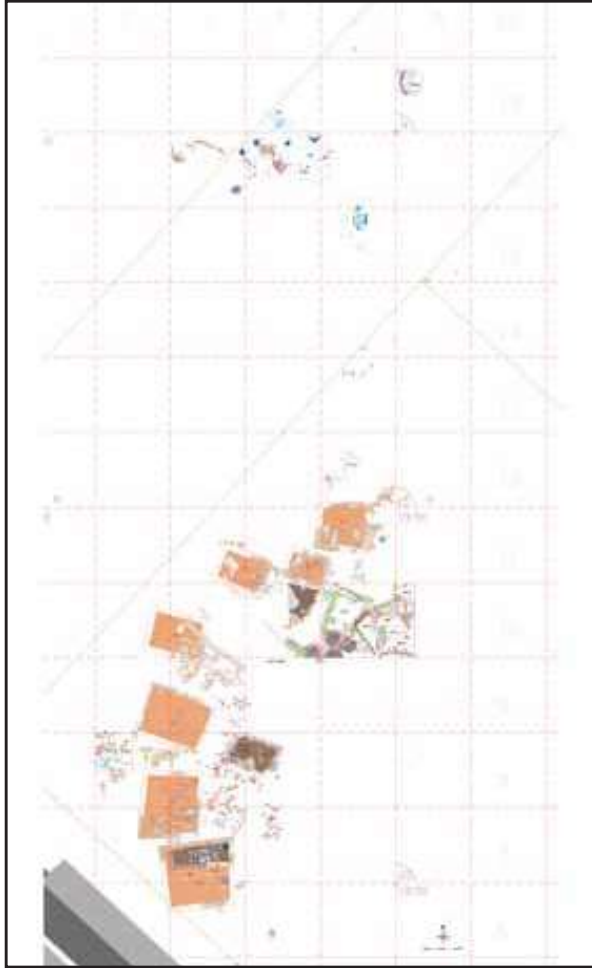
Kapaklar iki çeşittir. Basit ağız kenarlı örneklerin yanında silindirik olarak aşağıya inen formları da mevcuttur. Basit ağız kenarlı kapakların üstlerinde 4 adet memecik çıkıntısına rastlanırken, silindirik olarak aşağıya inen kapak formlarında genellikle 4 adet ip delikli çıkıntı kulp bulunur.

Bezeme unsuru olarak gövde üzerinde kazıma bezeme yaygın olarak kullanılır. Genellikle kapların ağız kenarlarına ya da omuz kısımlarına ya-

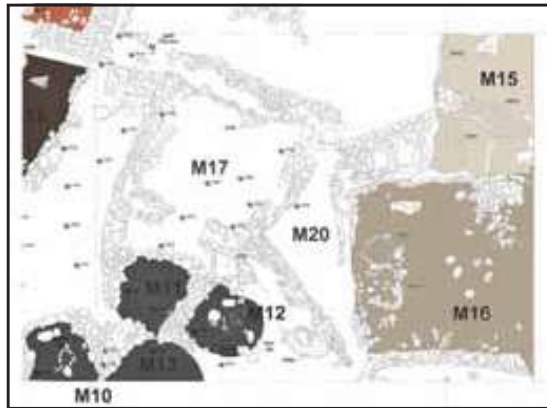
tay şekilde bir bant halinde uygulanır. Bantların içine “çapraz tarama” ya da “ağ” motifi şeklinde çizimler yapılır. Çizik atılan kısımların içleri minik beyaz nokta ya da küçük halkalar ile doldurulur. Söz konusu beyaz renk ise macun olarak tanımlanır. Bu macunların da muhtemelen kap fırından çıktık-tan sonra sürüldüğü öngörülür.

Kazılarda tespit edilen çok sayıda keramik parçası detaylı olarak incelen-diğinde üretimin el yapımı olduğu anlaşılmıştır. Küçük taşcık ve mika katkı maddesinin kullanıldığı, genellikle iyi derece pişirilmiş parçalardan söz edi-lebilir. Koyu gri, gri, siyah, koyu kahverengi, soluk kırmızı hamur renklerin-den söz edilebilir. Parçaların büyük çoğunluğu astarlıdır ve hamur rengi ile benzer renktedir. Bazı örneklerin çok iyi açıklandığı görülürken, kaba mut-fak malları ve pithos benzeri mallarda açıklamaya gidilmemiştir.

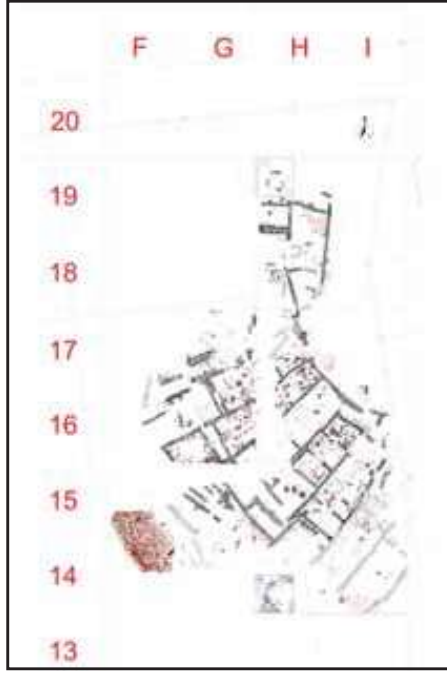
Alandan çok sayıda olmasa da maden cürufları, pota parçaları, ve kırık bir bronz iğne gibi maden işçiliğine işaret eden buluntular ele geçmiştir. Ayrıca öğütme taşı, havaneli, ezgi taşı gibi sürtme taş aletlerin yanı sıra küçük bir taş balta, pişmiş toprak ağırşak, işlenmiş kemik aletler (bız, mablak) bulun-muştur. Açmanın kazılan her tabakasından birden fazla radyo karbon örnekle-ri alınmış ve analize gönderilmiştir. Radyo karbon analizlerinin sonucunda IIB 4 tabakasından 2860-2805, IIB 5. tabakadan 2865-2805 ve IIB 6. tabakadan 3020-2900 (Erken Tunç Çağına geçiş) tarihleri elde edilmiştir.

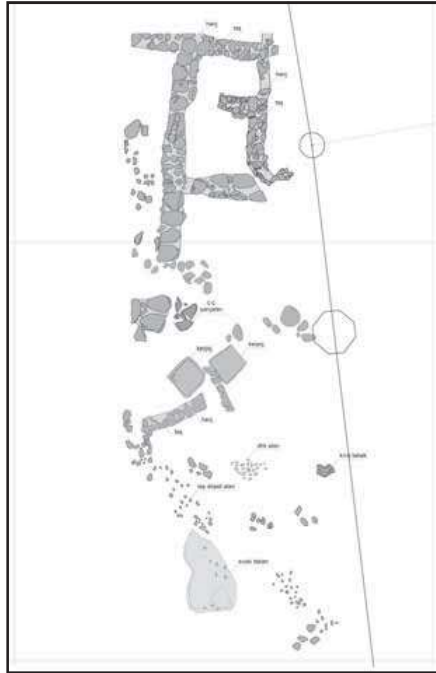
Çizim 1: Yeşilova Höyüğü planı.

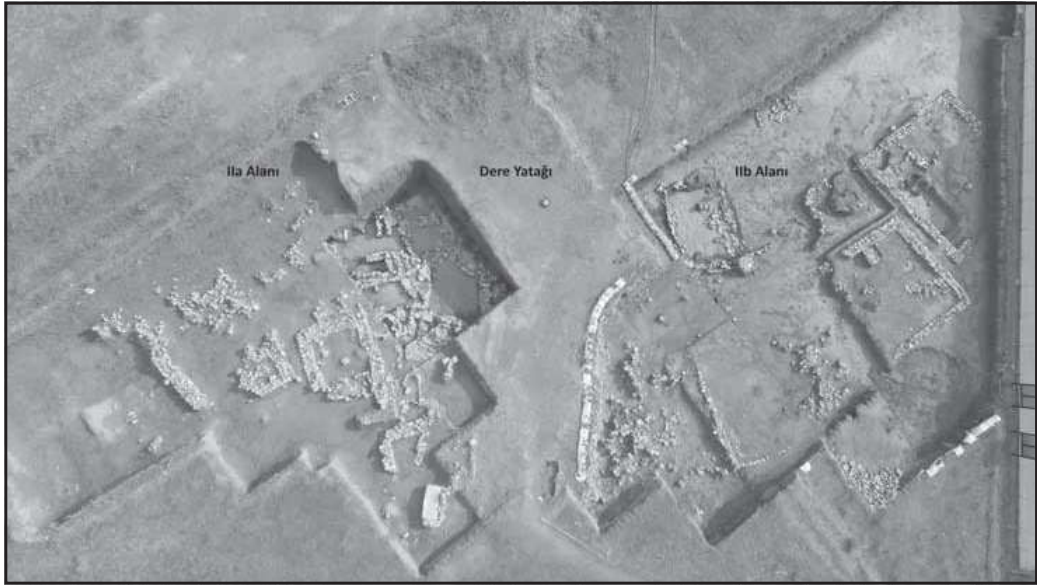
Çizim 2: Yeşilova Höyüğü IIb alanı IV . tabaka kalıntıları.

Çizim 3: VI No.lu Alan ,Yassitepe Höyüğü ETÇ mimarisi.

Çizim 4: VI No.lu Alan ,Yassitepe Höyüğü OTÇ mimarisi.

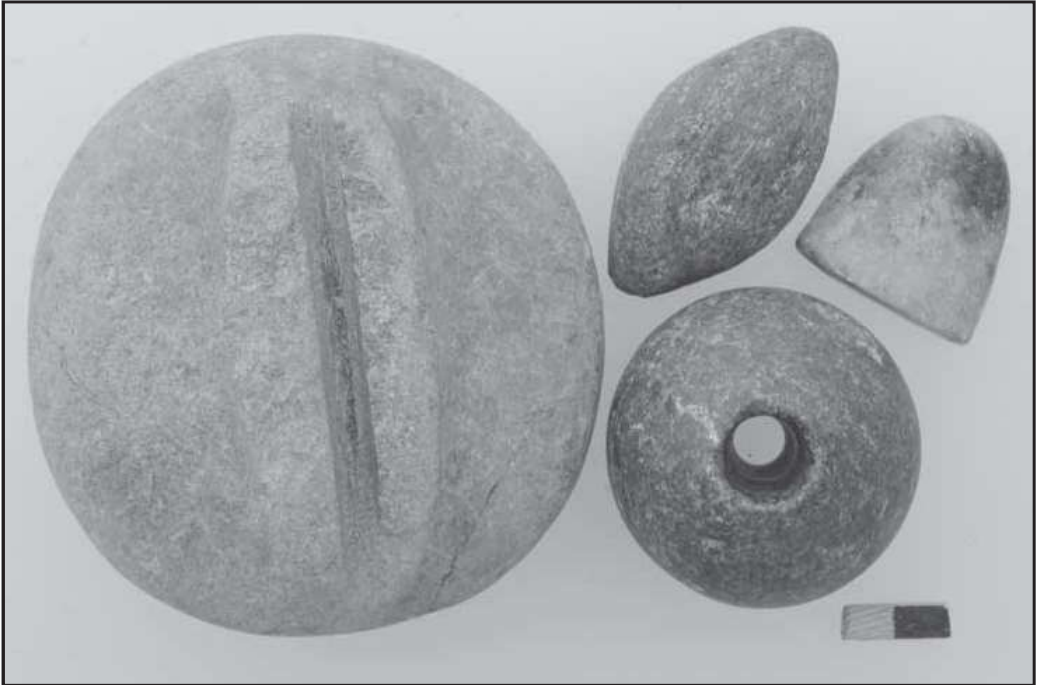
Resim 1: Yeşilova Höyüğü IIa ve IIb alanları.

Resim 2: Yeşilova Höyüğü IV 1b Tabakası 9 No.lu Mekan.

Resim 3: Yeşilova Höyüğü IV.2 katı yuvarlak planlı yapılar.

Resim 4: Yeşilova Höyüğü IV.2 tabakası atölye buluntuları.

Resim 5: Yeşilova Höyüğü IV.1 katı Neolitik mühür.

Resim 6: Yeşilova Höyüğü IV.5 katı 14 No.lu Mekan.

Resim 7: VI No.lu Alan, Yassitepe Höyüğü OTÇ tabakası.

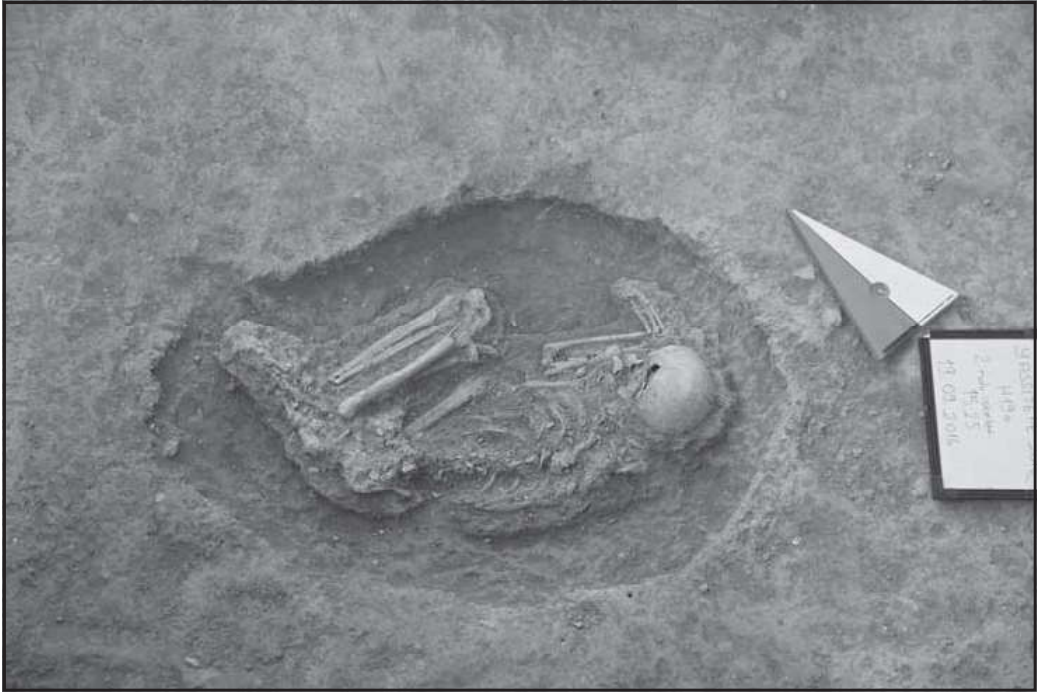
Resim 8: VI No.lu Alan, Yassitepe Höyüğü 5 No.lu Mekan içi ve keramik fırını.

Resim 9: VI No.lu Alan Yassitepe ETÇ kapları.

Resim 10: VI No.lu Alan ,Yassitepe Höyüğü ETÇ savunma duvarı.

Resim 11: VI No.lu Alan Yassitepe ETÇ mezarı.

